

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK SPECJALISTYCZNYCH UNWERSYTETU ŚLĄSKIEGO ZA ROK 2011

I. STRUKTURA ORGANIZACYJNA

W roku sprawozdawczym 2011 w systemie biblioteczno-informacyjnym Uniwersytetu Śląskiego nie nastąpiły żadne zmiany jeśli chodzi o liczbę funkcjonujących bibliotek. Oprócz Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (głównej) w systemie działa 13 Bibliotek Specjalistycznych. Spośród nich 9 to biblioteki działające w ramach wydziałów oraz 4 należące do takich jednostek jak; Międzynarodowa Szkoła Nauk Politycznych, Szkoła Zarządzania, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych oraz Ośrodek Dydaktyczny w Rybniku. Biblioteki Specjalistyczne podlegają kierownikom jednostek przy których funkcjonują, merytorycznie Dyrektorowi Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego.

II. PRACOWNICY

W roku 2011 w Bibliotekach Specjalistycznych UŚ zatrudnionych było **88 pracowników na 85 pełnych etatach** oraz **3 pracowników na 1/2 etatu**. Pracownicy tych bibliotek administracyjnie podlegają kierownikom jednostek przy których funkcjonują biblioteki.

III. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTEK

Fundusze na działalność poszczególnych Bibliotek Specjalistycznych w roku 2011 pochodziły z różnych źródeł, w tym: z dotacji MNiSW na badania statutowe, własne, z grantów, dotacji Rektora z opłat za zajęcia dydaktyczne, z opłat za studia zaoczne, z opłat za studia podyplomowe i kursy, dochodów własnych, z opłat konferencyjnych oraz dotacji obcych.

Sumaryczna kwota wydana na zakup materiałów bibliecznych w Bibliotekach Specjalistycznych wyniosła **1 348 775,55 zł**. W wydatkowanej kwocie są zawarte koszty poniesione na zakup książek, prenumeratę czasopism zagranicznych i polskich, opłaty licencyjne za dostęp do czasopism elektronicznych i dziedzinowych baz danych posadowionych na różnych platformach, opłaty związane z udziałem w konsorcjach. Jednostki dydaktyczne, w których działają Biblioteki Specjalistyczne ponoszą poza tym koszty związane z opłatami pocztowymi, z oprawą książek i czasopism, zakupem sprzętu komputerowego, zakupem mebli, remontów, itp.

IV. GROMADZENIE ZBIORÓW

W Bibliotekach Specjalistycznych gromadzono zbiory drogą zakupu, prenumeraty, wymiany, darów oraz przyjmując zbiory w depozyt.

Księgozbiór Bibliotek Specjalistycznych w roku 2011 wzbogacił się o 15 845 wol. książek (12 189 wol. + 3656 wol. Biblioteka Teologiczna).

Stan księgozbioru bibliotek sieci UŚ na dzień 31 XII 2011 wynosi 794 673 wol. W tej liczbie uwzględnione zostały zbiory Biblioteki Teologicznej (141 153 wol.), które stanowią depozyt.

Biblioteki Specjalistyczne gromadzą również skrypty. Aktualnie w inwentarzach skryptów zarejestrowanych jest 85 620 wol. (82 086 wol. + 3 534 wol. BT).

W roku 2011 do Bibliotek Specjalistycznych **wpłynęło 1550 tytułów czasopism w wersji drukowanej**; w tym 325 to tytuły zagraniczne oraz 1225 tytuły krajowe. Drogą prenumeraty i zakupu do zbiorów Bibliotek Specjalistycznych wpłynęło 1077 tytułów czasopism drukowanych, 473 tytuły czasopism otrzymano z wymiany i jako dary.

Gros czasopism (11 097 tyt.) posadowionych jest na platformach elektronicznych.

Na dzień 31 XII 2011 w inwentarzach Bibliotek Specjalistycznych zarejestrowanych jest ogółem 880 293 wol. druków zwartych, 8 184 jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych, 1550 tytułów czasopism wpływających na bieżąco w wersji drukowanej oraz 56 862 wol. czasopism.

V. OPRACOWANIE ZBIORÓW

Wszystkie biblioteki wchodzące w skład systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego opracowują nowe nabytki formalnie i rzeczowo w systemie Prolib-M21, jedynie Biblioteka Teologiczna opracowuje swoje zbiory korzystając z systemu MAK.

W roku 2011 w **Bibliotece Teologicznej zostały opracowane wszystkie nowe nabytki tj. 3 656 wol. oraz zmodyfikowano 814 istniejących rekordów w bazie MAK.**

Do bazy Prolib w roku 2011 pracownicy Bibliotek Specjalistycznych UŚ wprowadzili 50 760 jednostek inwentarzowych. Spośród wszystkich dokumentów wprowadzonych do bazy Prolib w roku 2011, **46 217 zostało opracowanych i udostępnionych przez OPAC dla czytelników, 4 543 wprowadzono na zasób.**

Pracownicy Bibliotek Specjalistycznych współpracują również z Narodowym Uniwersalnym Katalogiem Centralnym (NUKAT-em). Do tej bazy bibliotekarze wprowadzają nowe rekordy bibliograficzne, modyfikują już istniejące oraz mogą kopiować do bazy Prolib-M21 rekordy opisów bibliograficznych.

Bibliotekarze Bibliotek Specjalistycznych dokumentują również dorobek naukowy pracowników poszczególnych wydziałów wprowadzając opisy bibliograficzne ich publikacji do bazy „**Bibliografia Dorobku Pracowników Uniwersytetu Śląskiego**”. W roku 2011 bibliotekarze sieci wprowadzili do tej bazy **1234 rekordy.**

Pracownicy bibliotek sieci pracowali również nad tworzeniem zasobu **Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Śląskiego**. W roku 2011 zdigitalizowano 1164 publikacje (464 603 stron tekstu).

VI. UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

W roku sprawozdawczym 2011 w wypożyczalniach 13 Bibliotek Specjalistycznych funkcjonujących w ramach systemu biblioteczno-informacyjnego UŚ zarejestrowanych było 20 059 aktywnych czytelników w bazie Prolib oraz 6779 czytelników zarejestrowanych w kartotekach tradycyjnych i bazie MAK. Czytelnikom tym wypożyczono w wypożyczalniach Bibliotek Specjalistycznych 186 179 wol., dokonano 28 535 prolongat oraz przyjęto 95 946 zwrotów.

Prezencyjnie w czytelniach Bibliotek Specjalistycznych, które dysponują aktualnie 708 miejscami, udostępniono 660 017 wol.; odnotowano 142 557 odwiedzin czytelników.

Ze zbiorów zgromadzonych w czytelniach Bibliotek Specjalistycznych korzystali również czytelnicy spoza uczelni. Najwięcej osób spoza Uniwersytetu korzystało z bibliotek: Teologicznej, Wydziału Nauk o Ziemi oraz Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji.

Czytelnicy, korzystający z czytelń Bibliotek Specjalistycznych mają również dostęp do czasopism elektronicznych, dziedzinowych baz danych, zasobów ŚBC i Biblioteki Cyfrowej UŚ przez Internet.

VII. KONTROLA KSIĘGOZBIORU

W roku sprawozdawczym 2011 w Bibliotekach Specjalistycznych przeprowadzono kontrolę zbiorów zgodnie z zatwierdzonym przez Rektora 10-letnim „Planem kontroli zbiorów w Bibliotekach Specjalistycznych na lata 2011-2020”.

W Bibliotece Wydziału Nauk Społecznych kontrolą objęto 10 000 wol. oraz 4042 wol. z zasobów czytelnianych BWNS, w Bibliotece Wydziału Filologicznego w Katowicach - zbiory polonistyczne - 18 000 wol., w Bibliotece Wydziału Filologicznego w Sosnowcu - 23 120 wol., w Bibliotece Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach - 5 500 wol. Kontrola księgozbioru została również przeprowadzona w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji. Tam skontrum objęło 10 000 wol. W Bibliotece Szkoły Zarządzania przeprowadzono skontrum księgozbioru liczącego 5415 wol.

Kontrolę braków względnych przeprowadzono w Bibliotece Wydziału Nauk Społecznych oraz w Bibliotece Wydziału Filologicznego w Sosnowcu. Łącznie skontrolowano 141 pozycji, które były brakami względnymi.

Przeprowadzono selekcję 5239 wol. książek zarejestrowanych w inwentarzach BG, które stanowiły depozyt w Bibliotece Wydziału Filologicznego w Sosnowcu, Bibliotece Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Bibliotece Wydziału Nauk Społecznych, Bibliotece Szkoły Zarządzania oraz Bibliotece Instytutu Fizyki przed jej włączeniem do BUŚ.

Selekcję zbiorów, które są zarejestrowane w inwentarzach poszczególnych bibliotek, przeprowadziły Biblioteki: WNS, WNoZ, Filologiczna w Sosnowcu i Katowicach, Wydziału Pedagogiki i Psychologii. Łącznie ze zbiorów Bibliotek Specjalistycznych wycofano 12380 wol. Decyzję o wycofaniu książek z poszczególnych księgozbiorów podejmuje komisja składająca się z bibliotekarzy oraz pracowników naukowych danego wydziału.

Nadzór nad kontrolą zbiorów w Bibliotekach Specjalistycznych sprawuje Samodzielna Sekcja Kontroli i Selekcji Zbiorów z Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (głównej).

VIII. DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA I DYDAKTYCZNA

Działalność informacyjna i dydaktyczna, poza gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem zbiorów, jest podstawowym zadaniem każdej biblioteki. Wszystkie Biblioteki Specjalistyczne działające w systemie biblioteczo-informacyjnym Uniwersytetu Śląskiego starają się realizować te zadania jak najlepiej. W zespołach bibliotekarzy Bibliotek Specjalistycznych dużą grupę stanowią osoby, które ukończyły dany kierunek studiów oraz uzupełniły swoje wykształcenie bibliotekarskie na studiach podyplomowych.

Na wszystkich wydziałach i w jednostkach dydaktycznych Uniwersytetu Śląskiego studenci pierwszych lat studiów objęci zostali szkoleniem w ramach „Przysposobienia bibliotecznego”.

Bibliotekarze z Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi - przeszkolili 253 studentów I roku geofizyki, geografii i geologii studiów dziennych, z Biblioteki Wydziału Nauk Społecznych 1376 studentów, z Biblioteki Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach - 301, w Bibliotece Teologicznej - 184. Trzydzieści grup studentów I roku przeszkolono w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji.

Podobne szkolenia dla studentów przeprowadzono w Bibliotece Filologicznej w Katowicach i Sosnowcu, Bibliotece Wydziału Pedagogiki i Psychologii, Ośrodka Dydaktycznego w Rybniku oraz w Bibliotece Międzynarodowej Szkoły Nauk Politycznych.

Wszyscy korzystający z Bibliotek Specjalistycznych mogą liczyć na profesjonalną pomoc bibliotekarzy przy korzystaniu ze specjalistycznych źródeł informacji, dziedzinowych baz danych, czasopism elektronicznych, katalogów, itp.

Oprócz różnego rodzaju prowadzonych szkoleń, pracownicy wszystkich Bibliotek Specjalistycznych udzielają informacji bibliograficznych, faktograficznych, aktualizują strony WWW bibliotek, opracowują ulotki informacyjne, itp.

W działalność informacyjną Bibliotek Specjalistycznych wpisuje się również organizowanie różnego rodzaju wystaw tematycznych i okolicznościowych.

W roku 2011 Biblioteka Wydziału Prawa i Administracji zorganizowała wystawę okolicznościową poświęconą osiągnięciom naukowym prof. Maksymiliana Pazdana z okazji nadania tytułu doktora honoris causa UŚ, a z okazji Kongresu Kultury Języka Polskiego wystawę „Język prawa, język prawny, język prawniczy”; w gablotach wystawienniczych pokazała „Skarby Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji”.

W Bibliotece Teologicznej w roku 2011 przygotowano i opracowano 5 wystaw tematycznych. Poza tym Biblioteki Specjalistyczne organizują na bieżąco ekspozycje nowych, ciekawych nabytków.

IX. DOSKONALENIE ZAWODOWE

Praca w bibliotece akademickiej łączy się z permanentnym podwyższaniem i doskonaleniem umiejętności zawodowych. Dlatego też wszyscy pracownicy bibliotek biorą udział w różnego rodzaju szkoleniach, kursach, warsztatach, konferencjach a także swoje kwalifikacje podnoszą poprzez samokształcenie, podejmując studia podyplomowe czy doktoranckie.

Wszyscy pracownicy Bibliotek Specjalistycznych ciągle doskonalą swoje umiejętności w systemie komputerowym Prolib-M21. Szkolenia dla nich prowadzone są przez bibliotekarzy Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego (Główniej).

W Bibliotece Wydziału Filologicznego w Katowicach 2 pracowników brało udział w konferencjach, a jeden z pracowników tej biblioteki opublikował 4 artykuły w „Dialogach Bibliotecznych”, w „Nowej Bibliotece” oraz w kwartalniku „Bibliotheca Nostra” i kontynuuje studia doktoranckie.

W Bibliotece Ośrodka Dydaktycznego w Rybniku 1 osoba kształci się na Podyplomowych Kwalifikacyjnych Studiach Pedagogicznych.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych w Bibliotece Wydziału Prawa 2 osoby odbyły praktyki zawodowe, 9 pracowników uczestniczyło w różnych konferencjach, 3 brało udział w IX Spotkaniu Bibliotek Prawniczych we Wrocławiu. Jeden z pracowników Biblioteki Prawa bierze udział w pracach redakcyjnych kwartalnika „Bibliotheca Nostra”.

W Bibliotece Teologicznej 6 pracowników brało udział w 9 konferencjach. Poza tym pracownicy tej biblioteki opublikowały względnie przygotowały do druku 13 publikacji w roku 2011. Jeden z pracowników Biblioteki Teologicznej obronił pracę doktorską, 3 osoby brały udział w kursach języków obcych, 2 osoby uczestniczyły w pracach redakcyjnych czasopism - „Bibliotheca Nostra” oraz Biuletynie Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Jedna z osób współpracuje z wydawnictwem elektronicznym E-Encyklopedia. Prawie wszystko o historii kościoła na Śląsku.

Pracownicy Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi brali udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych przez BUŚ oraz Sekcję Bibliotek Szkół Wyższych SBP. Dwie osoby z tej biblioteki doskonalą język angielski, 8 osób brało udział w konferencjach, jeden z pracowników opublikował 2 artykuły; jedna osoba uczestniczy w pracach redakcyjnych czasopisma „Bibliotheca Nostra”.

Bibliotekarze pracujący w Bibliotece Wydziału Nauk Społecznych również aktywnie uczestniczyli w różnego rodzaju szkoleniach, w tym w szkoleniach w Prolibie - 9 osób oraz 2 osoby uczestniczyły w szkoleniu nt. wykorzystania systemu informacji w zakresie prawa. Na miesięczną praktykę specjalistyczną została skierowana 1 osoba. Po ukończeniu studiów w Polsko-Japońskiej Wyższej Szkole Technik Komputerowych jeden z pracowników biblioteki został zatrudniony jako informatyk na WNS.

W Bibliotece Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach wszyscy pracownicy brali udział w szkoleniach organizowanych przez BUŚ, 2 pracowników brało udział w konferencji naukowej zorganizowanej przez Wyższą Szkołę Humanitas w Sosnowcu.

X. KOMPUTERYZACJA

Aktualnie Biblioteki Specjalistyczne wyposażone są w 260 komputerów, 52 drukarki, 18 skanerów oraz 14 kserografów.

W całym systemie biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Śląskiego do dyspozycji bibliotekarzy i czytelników jest 565 komputerów, 88 drukarek, 31 skanerów oraz 23 kserografy.

Aktualnie w Bibliotekach Specjalistycznych pracuje 10 wypożyczalni elektronicznych - w tym: dwie w Bibliotece Wydziału Filologicznego w Sosnowcu, 1 - w Bibliotece Wydziału Filologicznego w Katowicach, w Bibliotece Szkoły Zarządzania w Chorzowie, w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji, w Bibliotece Wydziału Nauk Społecznych, w Bibliotece Pedagogiki i Psychologii, w Bibliotece Ośrodka Dydaktycznego w Rybniku oraz w Bibliotece Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych.

We wrześniu 2011 rozpoczęto prace nad uruchomieniem wypożyczalni elektronicznej w Bibliotece Wydziału Nauk o Ziemi. Aktualnie istnieje tam możliwość wypożyczeń, zwrotów i prolongat w systemie Prolib. Pełna praca modułu, umożliwiająca również elektroniczne zamawianie dokumentów, przewidziana jest na koniec I semestru 2012/2013.

Do uruchomienia wypożyczeń drogą elektroniczną przygotowuje się Biblioteka Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach. Brak funduszy ze strony wydziału na zakup odpowiedniego sprzętu komputerowego uniemożliwił bibliotece realizację tego przedsięwzięcia w roku 2011.

XI. ORGANIZACJA BIBLIOTEK

W roku 2011 Biblioteki Specjalistyczne pracowały wg harmonogramów zatwierdzonych przez Kierowników jednostek przy których działają. Wszystkie agendy dla czytelników były otwarte od poniedziałku do soboty.

Ze zbiorów Biblioteki Wydziału Nauk Społecznych czytelnicy mogli również korzystać w niedziele. Wzorem lat ubiegłych w Bibliotece Wydziału Prawa i Administracji w semestrze letnim wprowadzono sobotnio-niedzielne dyżury dla studentów studiów zaocznych.

Wszystkie Biblioteki Specjalistyczne tak organizowały i organizują swoją pracę, aby całej społeczności akademickiej zapewnić jak najdogodniejszy i najszerszy dostęp do swoich zbiorów i całego spektrum świadczonych usług.

XII. PLANY NA ROK 2012

1. Intensyfikacja prac związanych z wprowadzaniem starszych zasobów do bazy Prolib we wszystkich Bibliotekach Specjalistycznych.
2. Prowadzenie prac związanych z gospodarką zasobami bibliotecznymi - skontra, selekcja księgozbiorów, opracowanie i inwentaryzacja komputerowa zasobu czasopism, itp.

3. Kontynuacja prac nad depozytem BUŚ w Bibliotekach Wydziału Nauk Społecznych i Wydziału Filologicznego w Katowicach.
4. Dalsza modernizacja i rozbudowa sprzętu komputerowego w Bibliotekach Specjalistycznych.
5. Kontynuacja prac remontowo-budowlanych w Bibliotece Teologicznej (od 2009 roku).